

використовувати сучасні соціальні технології, сформувати у громадській свідомості уявлення про здоровий спосіб життя як основну запоруку підтримки та збереження здоров'я не тільки на особистісному рівні, а й на національно-державному.

Література

1. Сущенко Л.П. Соціальні технології культивування здорового способу життя людини/ Запоріж. держ. ун-т. - Запоріжжя, 1999

2. Кудрявцева Е.Н. Здоровье человека: понятие и реальность / общественные науки и здравоохранение. - М.: Наука, 1987.
3. Головаха Є.І., Паніна Н.В. Соціальне самопочуття населення України // Українське суспільство на порозі третього тисячоліття/ Під ред. М.О.Шульги. - К.: Ін-т соціології НАН України, 1999.
4. Венедиктов Д.Д., Чернух А.М., Лисицын Ю. П. Глобальные проблемы здравоохранения и пути их решения // Вопр. философии. - 1979. -№ 7

О.І.Рябуха

ДО ПРИЧИН ПІДЛІТКОВОЇ НАРКОМАНІЇ

Підліткова наркоманія обумовлена як соціальними причинами так і психологічними, культурологічними і т.п., особливостями психіки молодой людини. Бажання відчувати себе повноцінним членом мікро соціальної групи, копіювати „сильну особу” поряд з бажанням виокремитися з натовпу можуть бути передумови розвитку залежності від наркотичних речовин.

Подростковая наркоманія обумовлена як соціальними причинами так і психологічними, культурологічними і т.п. особливостями психіки молодого человека.

Стремление чувствовать себя полноправным членом микросоциальной группировки, раздражать «сильной личности», наряду с желанием выделиться из толпы могут стать предпосылками развития зависимости от наркотических веществ.

The teenagers narcotizm is determinated not only social motives but also the psychological and etc. peculiarities of the phsyhic of the young man. The teenagers aspires to feel himself the right full member of micro social group? He (she) tries to imitate the “strong personality” alongside with the desire to distinguish beyond the crowd.

All these motives can be the ground of the dependence of the narcotic.

Здоров'я є найбільшою особистою та соціальною цінністю у всі часи та у будь-яких народів. Папіруси стародавнього Єгипту, закони месопотамського царя Гаммурапі, медичні трактати античного світу, Ренесансу та доби Просвітництва містять не тільки знання з анатомії та фізіології людини, відомості про різноманітні лікувальні засоби, але й спеціально наголошують на заходах попередження захворювань, зокрема на необхідності дотримання здорового способу життя, основними вимогами якого є відмова від куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин.

Разом з тим, кількість людей, які споживають наркотики, у цілому світі неухильно зростає. Однією з причин цього явища є те, що торгівля наркотиками становить надприбутковий бізнес, який обумовлює її широкі масштаби та велику інтенсивність. Організована і успішно існує розгалужена система міжнародної торгівлі різноманітними наркотичними засобами, арсенал яких постійно поповнюється новими речовинами.

Особливо загрозливих розмірів вживання наркотиків набуло у молодіжному середовищі: більша половина наркоманів – молодь у віці 15 – 21 років. За

прогнозами вчених в Україні статистичний приріст кількості осіб, що вживають наркотики, збережеться ще не менш як 5 років. Це закономірно призведе до того, що кількість зареєстрованих наркоманів буде переважати кількість померлих від вживання наркотиків та наркоманів, які зняті з диспансерного обліку. За даними анонімного анкетування в деяких регіонах України біля 90% школярів 5 – 11 класів мають знайомих або друзів, які вживають наркотики; 35% опитаних отримували пропозиції щодо вживання наркотиків, 42% уже вживали наркотичні середники, а 20% хотіли б їх спробувати.

Подібна ситуація з вживанням наркотичних середників обумовлена особливостями психології дітей та підлітків. Якщо у дітей середнього шкільного віку поштовхом до першої спроби наркотиків є банальна цікавість, бажання наслідувати більш “досвідчених” приятелів, часом – побачити “мультфільми” у вигляді незвичних яскравих зорових галюцинацій, то у підлітків спонукальні мотиви є іншими.

Досліджуючи причини вживання наркотичних середників у різних вікових групах, вчені встановили, що у молоді на одному з перших місць по ступеню негативного впливу на формування особистості знаходяться дизгармонійні особливості микросоціального середовища. Неформальне спілкування з однолітками, як відомо, є важливою передумовою для соціалізації молодой людини. Підлітки прагнуть мати відчуття певної групової приналежності, бути прийнятими своєю микросоціальною групою, зайняти в ній належне місце. Особливе місце підліткової психології є потяг до емансипації, бажання звільнитися від опіки дорослих (батьків, вчителів). Водночас для забезпечення відчуття стабільності та емоційного комфорту підліткові необхідно усвідомлення групової солідарності, схвалення його способу поведінки і вчинків членами своєї групи. Тому в подібних підліткових групах формуються свої системи цінностей, життєві орієнтири та уявлення про добро і зло. Оскільки реакція групи однолітків або її сильного лідера є домінуючою, саме микросоціальна група визначає тип поведінки і уподобання молодой людини. Якщо підліток потрапляє у групу, в який прийнято нехтувати правилами суспільної моралі та поведінки, зокрема вживати наркотики, він закономірно також стане їх вживати.

Ще однією особливістю підліткової психології є схильність до наслідування. Зазвичай за взірць обирається “сильна особистість”, яка курить, вживає алкоголь або наркотики. Підлітки цінують силу, впе-

вненість у собі, навіть якщо їх прояви суперечать громадській думці, правилам поведінки у суспільстві, нормам суспільної моралі. Часто в таких підліткових групах є "взірець-наставник" – особа старша за віком, як правило, з кримінальним минулим, яка й долучає підлітків до вживання наркотиків.

Поряд з цим, до особливостей юнацького віку належить прагнення вирізнитись з групи, бути "особливим". Таке бажання часто підштовхує молодих людей до контактів з наркоманами і поступового долучення до наркотичних засобів. Часом це обумовлене також тією обставиною, що наркотичні речовини мають характерну здатність викликати ейфорію. Окрім того, для деякої частини молоді наркоманія є певною даниною моді, яка поширена в окремих професійних колах.

Таким чином, причини, які спонукають підлітків до вживання наркотиків і призводять до розвитку наркоманії різноманітні - соціальні, психологічні, характерологічні, культурологічні. Водночас борються з уже сформованою наркотичною залежністю незрівняно важче, ніж свосчасно її попередити. Вчи-

телі, шкільні психологи та лікарі вважають, що основна робота по створенню негативного образу особи, котра живає наркотики, мусить бути проведена вже до третього класу школи. В цьому віці ще можна змінити уявлення про вживання алкоголю та наркотиків, куріння. Тільки спільними зусиллями батьків, вчителів, лікарів, небайдужої громадськості можна попередити лихо наркоманії.

Література

1. Буянов М.И. Беседы о детской психиатрии.- М.: Просвещение, 1986.- 208с.
2. Жур М.Г. Співпраця школи, сім'ї, громадськості у вихованні здорових дітей //В зб.: II міжрегіональна науково-практична конференція "Здоровий спосіб життя". - Львів, 2002.- С.29-31.
3. Личко А.Е. Подростковая психиатрия.- Л.: Медицина, 1985.- 416с.
4. Рябуха О.І. Вчення про здоров'я. - Львів: Ліга-Прес, 2003.- 124с.
5. Яремко М. Дещо про причини наркоманії /Український інформаційний бюлетень здоров'я. - Львів. - №2.- 2003.- С.53-55.

I.A.CAŁUK

СТАН ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Інтенсифікація інтелектуальної роботи студентів викликає зменшення рухової активності, негативно впливає на організм.

Автор подає дослідження, яке показує динамічні зміни стану здоров'я і рухової активності студентів протягом навчання в технічному вузі.

Интенсификация интеллектуальной работы студентов приводит к уменьшению двигательной активности, отрицательно действуя на организм.

Автор представляет исследования, которое показывает динамические изменения состояния здоровья и двигательной активности студентов на протяжении обучения в техническом вузе.

Sharply increased intensification of intellectual work of the students, on a background of decrease of their movement activity conducts to easing organism.

The authors have carried out research, which shows dynamics of change of a condition of health and movement activity of the students, during training in technical high school.

Як показує досвід, науково-технічна революція підвищує нервово-психічну напругу сучасних людей і, водночас, знижує рівень рухової активності у процесі трудової діяльності та повсякденному житті.

Через недостатню психофізичну готовність до взаємодії з умовами навколишнього середовища, спостерігається зниження показників фізичного розвитку, параметрів фізичної працездатності і стану здоров'я в деяких соціальних групах населення, у тому числі і студентів [1]. Відомо, що протягом навчального періоду центральна нервова система студента, особливо технічного вищого навчального закладу, витримує надзвичайно велике навантаження. Крім навчального навантаження позначається також екологічний вплив навколишнього середовища (великі обсяги часу перед екраном комп'ютерного монітора, перебування в помешканнях, які погано провітрюються, ін.). Різко зросла інтенсифікація розумової

праці студентів, що поряд зі зниженням рухової активності веде до ослаблення всього організму.

Вищезазначені проблеми викликали гостру необхідність пошуку шляхів нових перетворень у вищій школі, впровадження нових форм, виявлення головних чинників і ефективних умов фізичного, еколого-валеологічного виховання студентської молоді [2].

За останні роки різко збільшилось застосування у навчальному процесі комп'ютерної техніки, особливо у технічних ВНЗ.

Нами проводилося дослідження, метою якого було визначення змін у стані здоров'я студентів впродовж 1-2 року навчання.

Для досягнення поставленої мети було проведено соціологічне дослідження. У ньому приймали участь студенти факультету комп'ютерних технологій Тернопільського державного технічного університету імені Івана Пулюя, які проводять багато часу перед монітором комп'ютера в силу специфіки своєї майбутньої професійної діяльності. Опитування проводилося за допомогою інтерв'ювання. Опитували студентів першого курсу наприкінці навчального року, а потім повторно тих самих студентів через рік - наприкінці 2-го курсу.

Наводимо окремі результати дослідження. Встановлено, що більшість студентів вже наприкінці першого курсу відзначає негативний вплив комп'ютера на організм. Усі зазначені у відповідях студентів симптоми ми умовно об'єднали у групи за принципом впливу на ту чи іншу частину організму. Нами були виділені наступні 4 групи симптомів:

1. Фізичні нездужання: сонливість, втомлюваність, головний біль після роботи за персональним комп'ютером.
2. Захворювання очей: почуття гострого болю, погіршення зору, сльозливість.
3. Порушення візуального сприйняття, нечіткість зору на близькій чи на далекій відстані відразу після роботи за комп'ютером, пропуск слів.